

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

EDEGEM PRINS
BOUDEWIJNLAAN
(prov. Antwerpen): fase 2

Auteurs: Bert MESTDAGH

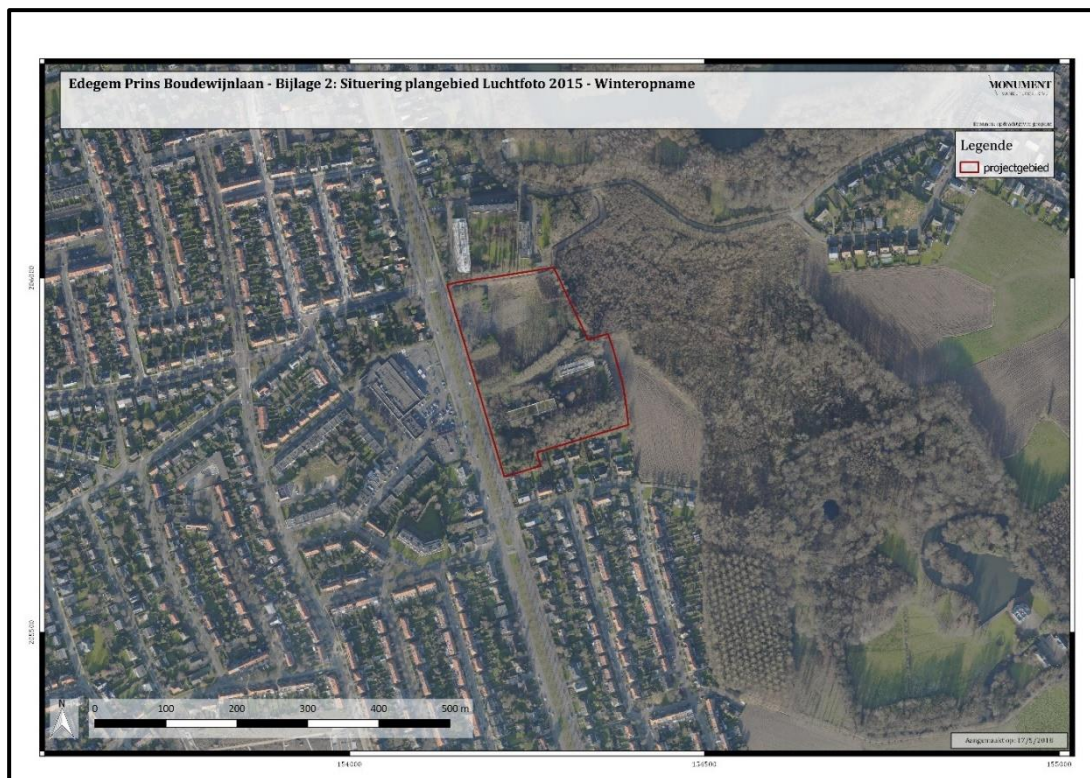
Projectcode 2018J326

Projectcode:	2018J326
Naam erkende archeoloog:	Thomas Apers
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
Locatiegegevens:	Edegem Prins Boudewijnlaan (zie plan - bijlage 1, 2 en 3)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 154137m, Y: 205719m X: 154392m, Y: 206014m
Kadastergegevens:	Edegem, afdeling 1, 212c0 (zie plan - bijlage 4)
Topografische kaart:	zie plan - bijlage 1
Begindatum onderzoek:	10/12/2018
Einddatum onderzoek:	10/12/2018
Relevante termen thesauri:	Nieuwste tijd, proefsleuvenonderzoek
Plan met afbakening verstoorde zones:	Zie bijlage 8
Alle betrokken actoren :	Thomas Apers (erkend archeoloog), Bert Mestdagh (archeoloog-assistent), Werner Wyns (veldtechnicus), Jan Van Tilborgh (contactpersoon initiatiefnemer)
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

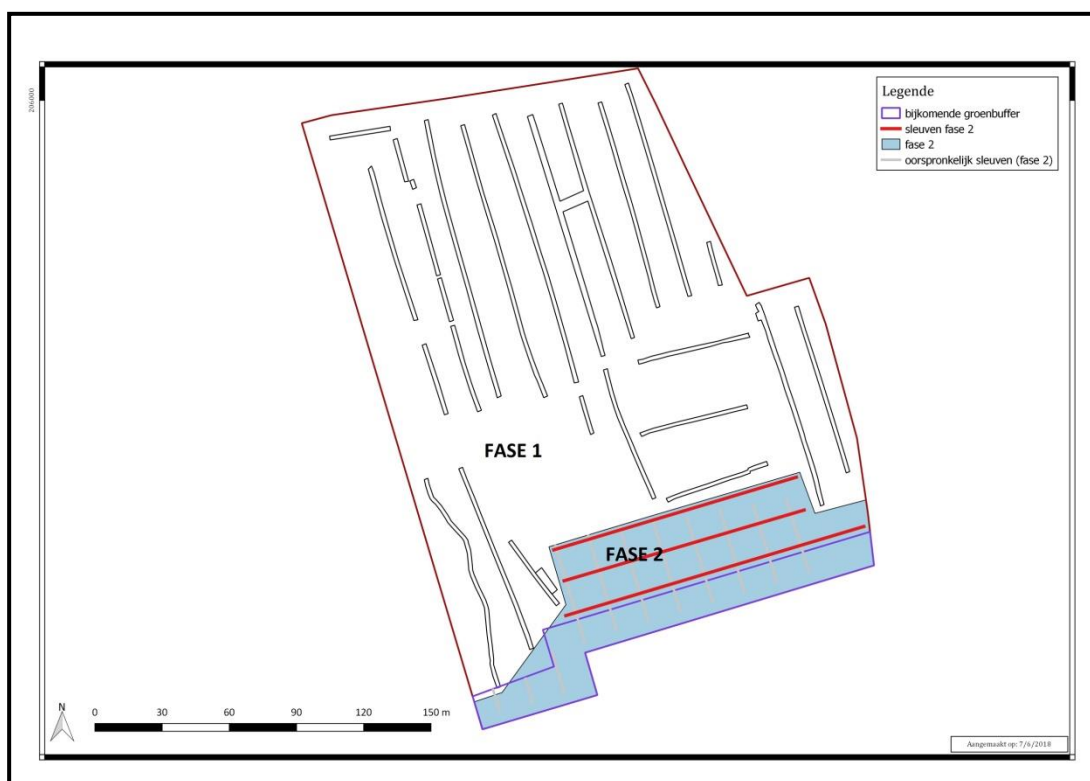
0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1. Vraagstelling	4
1.1.2. RANDVOORWAARDEN	6
1.1.3. GEPLANDE WERKEN	10
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	13
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	13
1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek	15
1.2.3. Gebruikt materiaal	16
2. ASSESSMENTRAPPORT	17
2.1. ASSESSMENT VONDSTEN	17
2.2. ASSESSMENT STALEN	17
2.3. ASSESSMENT CONSERVATIE	17
2.4. ASSESSMENT SPOREN	17
2.4.2. Stratigrafie	18
2.4.2. Sporenbeschrijving	21
2.4.3. Vondsten	26
2.5. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	27
2.5.1. Landschappelijke ligging	27
2.5.2. Historische situering	27
2.5.3. Archeologisch kader	27
2.5.4. Datering en interpretatie	27
2.5.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen	28
2.5.6. Confrontatie met resultaten bureaustudie	28
2.5.7. Synthese	28
2.6. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	29
2.6.1. Aard van de potentiële kennis	29
2.6.2. Beantwoording onderzoeksvragen	29
2.6.3. Waardering	30
2.7. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	31
2.8. SAMENVATTING	32
3. BIBLIOGRAFIE	33
3.1. ONUITGEGEVEN BRONNEN	33
4. BIJLAGEN	34

¹ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

Figuur 2: Projectie van het plangebied op een luchtfoto (zie ook bijlage 2).

Figuur 3: Aanduiding van fase 1 en fase 2 van het proefsleuvenonderzoek.

1.1.2. Randvoorwaarden

Gezien de totale oppervlakte van de bodemingrepen (4,6ha) werd een archeologienota opgemaakt, dit naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt. Zowel het veldwerk, als de rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals omschreven in de code van de goede praktijk. Het doel is voldoende bereikt indien de onderzoeksvragen afdoende beantwoord kunnen worden. Het is de betrachting om op basis van verschillende verspreide proefsleuven binnen het plangebied een oppervlakte van 10% te verdiepen tot op het archeologische niveau. Via volgsleuven en eventueel een kijkvenster kan een extra oppervlakte van 2,5% worden verdiept tot op het archeologische niveau.

In het voorafgaande programma van maatregelen volgend op de bureaustudie werd een prospectie door middel van proefsleuven aanbevolen. De prospectie diende te gebeuren in uitgesteld traject door de aanwezigheid van verschillende bomen die voorafgaand gerooid of verplaatst moesten worden. De nodige vergunningen hiervoor kon pas worden aangevraagd nadat de verkavelingsvergunning werd verkregen (zie programma van maatregelen archeologienota²).

In het programma van maatregelen bij de archeologienota werd een proefsleuvenplan opgesteld (Figuur 4). De sleuven werden verspreid over het terrein uitgezet. Het grootste deel van deze sleuven kreeg een noord/zuid – oriëntatie. Enkel ter hoogte van verschillende recent gesloopte gebouwen (zuidelijke helft van het terrein) werden deze zo geplaatst om de uitbraaksporen (en twee poelen) te vermijden. De breedte van de sleuven diende 1,8m tot 2m te bedragen.

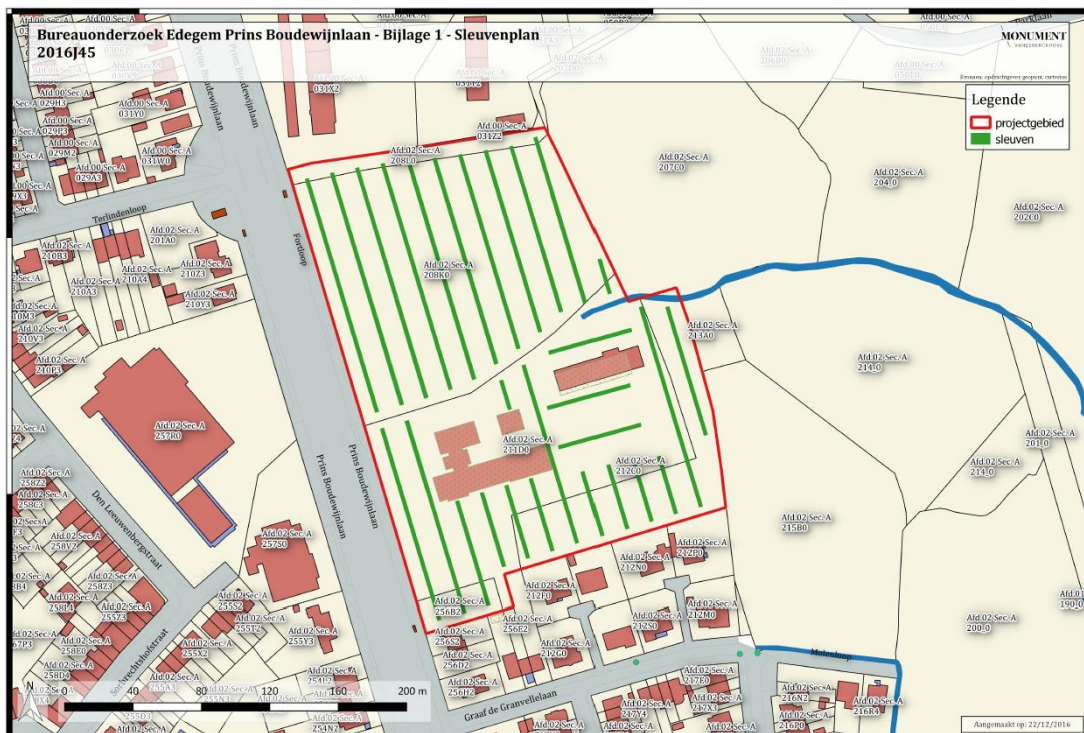
Voorafgaand aan de uitvoering van de prospectie door middel van proefsleuven werd in samenspraak met de opdrachtgever beslist **het onderzoek in twee fases uit te voeren**. In het zuiden van het plangebied bevond zich nog een groenzone waarvoor tijdens fase 1 (7-9 mei 2018) nog een kapvergunning moest worden bekomen. De strook die tijdens fase 2 werd onderzocht heeft een oppervlakte van ca. 4450m², waarbinnen de vooropgestelde sleuven 22 tot 30 vallen. Het sleuvenplan zoals voorzien in het programma van maatregelen bij de archeologienota moest worden aangepast omdat langs de zuidelijke rand van het plangebied alsnog een groenzone van 15m werd behouden (oppervlakte ca. 3250m²). Daarom werd beslist om tijdens fase 2 drie lange sleuven (zuidwest-noordoost georiënteerd; Figuur 5) uit te graven in plaats van negen korte dwarsgeoriënteerde sleuven. Deze wijziging werd reeds opgenomen in het programma van maatregelen van fase 1 van het proefsleuvenonderzoek.³ Tijdens het veldwerk werd het tracé van de sleuven plaatselijk omgeleid om nog aanwezige

² ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

³ MESTDAGH B. 2018

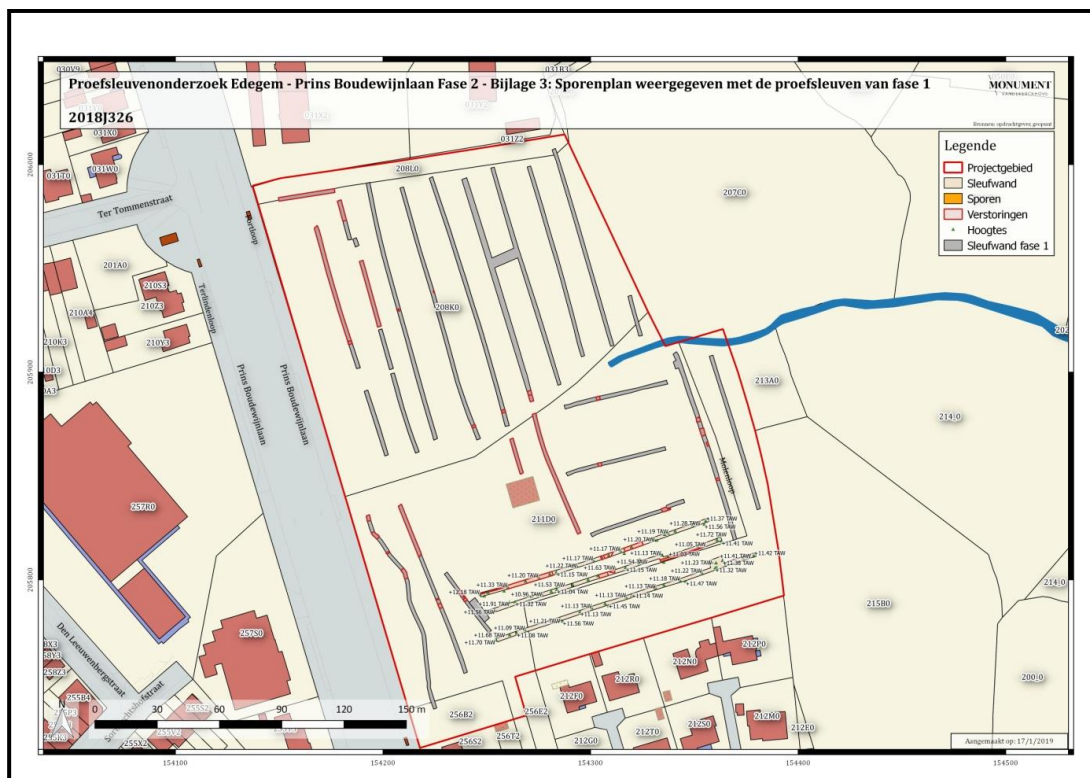
boomstronken en de kapot gereden delen van de ondergrond te vermijden (Figuur 6 & Figuur 7). Door de natte condities van de ondergrond en in combinatie met het rooien door middel van zware machines bleek de stabiliteit van de ondergrond op verschillende plaatsen namelijk niet meer intact.

De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd zodat de oorspronkelijk toestand van het terrein na het dichten werd bekomen.

Figuur 4: Vooropgesteld proefsleuvenplan in het programma van maatregelen bij het verslag van resultaten bureauonderzoek⁴.

⁴ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

Figuur 5: Aanduiding van alle proefsleuven uit fase 1 fase 2 zoals uitgegraven tijdens beide fasen (zie ook bijlage 3).

Figuur 6: Het terrein voor aanvang van het onderzoek (fase 2).

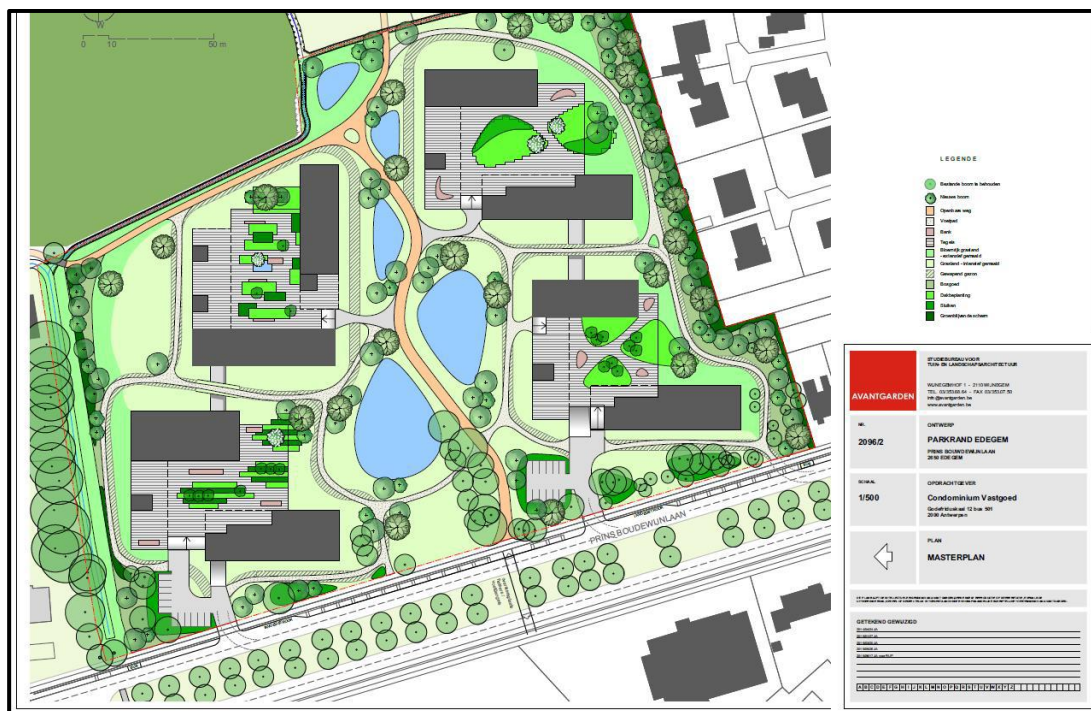
Figuur 7: Verplaatsing van sleuf 3 door de aanwezigheid van boomstronken en een natte zone.

1.1.3. Geplande werken⁵

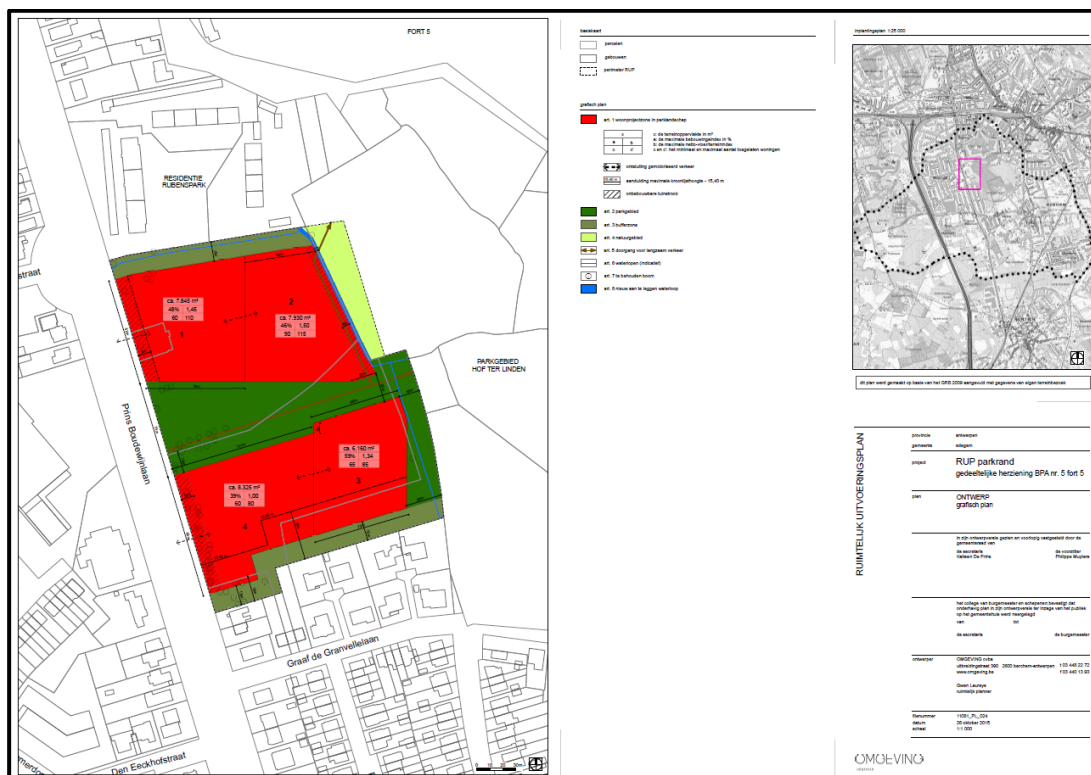
De oppervlakte van het plangebied bedraagt in totaal 46 190m². De tot voor kort aanwezige fabrieksgebouwen zijn reeds gesloopt. Het terrein zal worden ontwikkeld tot een woonzone waarbij vier woonblokken, toegangswegen en groenzones worden voorzien. Het RUP geeft zones aan waarbinnen gebouwd mag worden, evenals de buffer-, natuurgebied- en parkzones (Figuur 9). Hierop wordt ook een nieuw aan te leggen waterloop weergegeven. Naast deze nieuwe waterloop zullen centraal ook vijvers worden aangelegd. Bij de aanleg van de woonblokken worden er ondergrondse parkings voorzien waarbij deze een half bouwniveau zullen worden uitgegraven. De voorziene uitgraving hiervoor zal rond 1,5m tot een maximum van 2m gebeuren. Voor de vijvers is eveneens eenzelfde maximum diepte aan bodemingreep te voorzien. Bij de aanleg van het overige groen wordt een beperkte bodemimpact verwacht en een deel van de reeds aanwezige vegetatie wordt bovendien behouden.

Gezien de dieptes van de uitgravingen in de bouwzones, maar eveneens de vijvers in de parkzone tussen de gebouwen, wordt er een grote mate van bodemimpact en dus een verstoring van het archeologische bodemarchief verwacht. Het vroegere kadasterplan toont de gesloopte gebouwen binnen het plangebied (Figuur 10). Het toont de zone van de fabriek (aangeduid in rood) en twee gebouwen op het perceel ten noorden. Tussen de fabrieksgebouwen was een poel aanwezig. Deze elementen zullen reeds een mogelijke verstoring van het bodemarchief veroorzaakt hebben in het verleden. Zo is bij uitbraak gebleken dat er bij de gebouwen van de fabriek in het zuidelijke gedeelte van het terrein kelders aanwezig waren. Ook ondergrondse tanks bevonden zich binnen de fabriekszone. Verder werd in de zuidelijke helft van het plangebied, aansluitend bij één van de gesloopte gebouwen, een beperkte zone gesaneerd. Omwille van al deze factoren wordt vooral binnen het centrale zuidelijke gedeelte een aanzienlijke mate van verstoring verwacht.

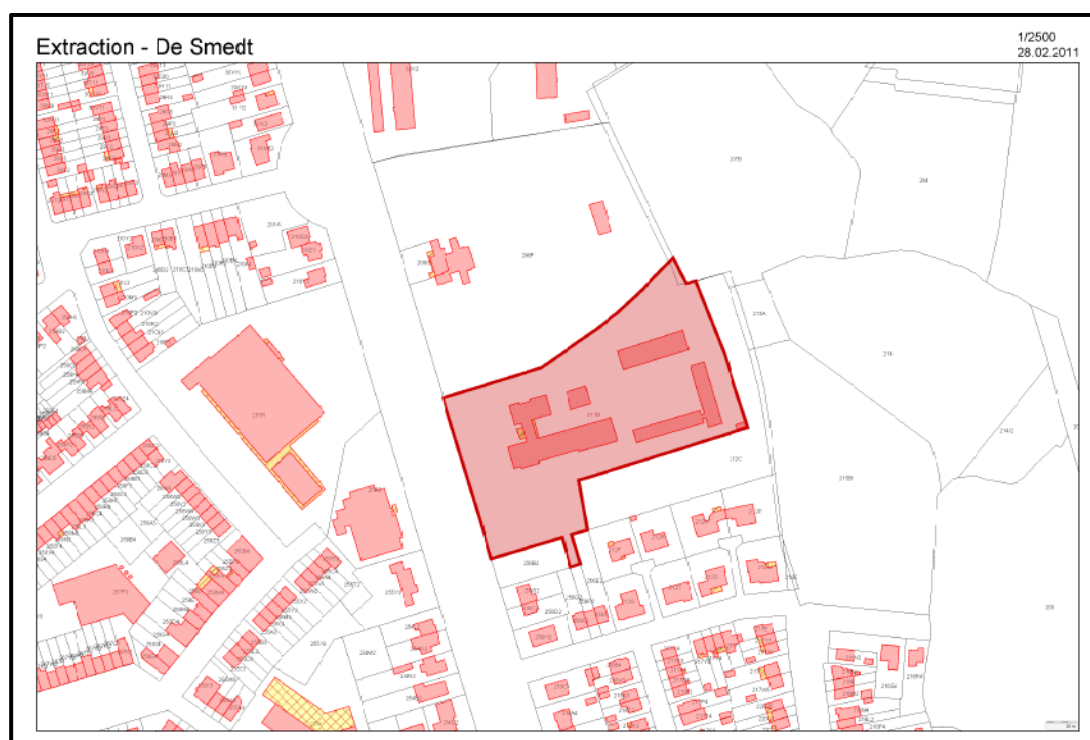
⁵ Zie ook bureaustudie en programma van maatregelen: ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

Figuur 8: Ontwerp van de woonzone (bron: architect initiatiefnemer).

Figuur 9: Plan van het RUP ter hoogte van het plangebied (bron: architect initiatiefnemer).

Figuur 10: Op een verouderd kadasterplan zijn de gesloopte gebouwen nog zichtbaar.

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

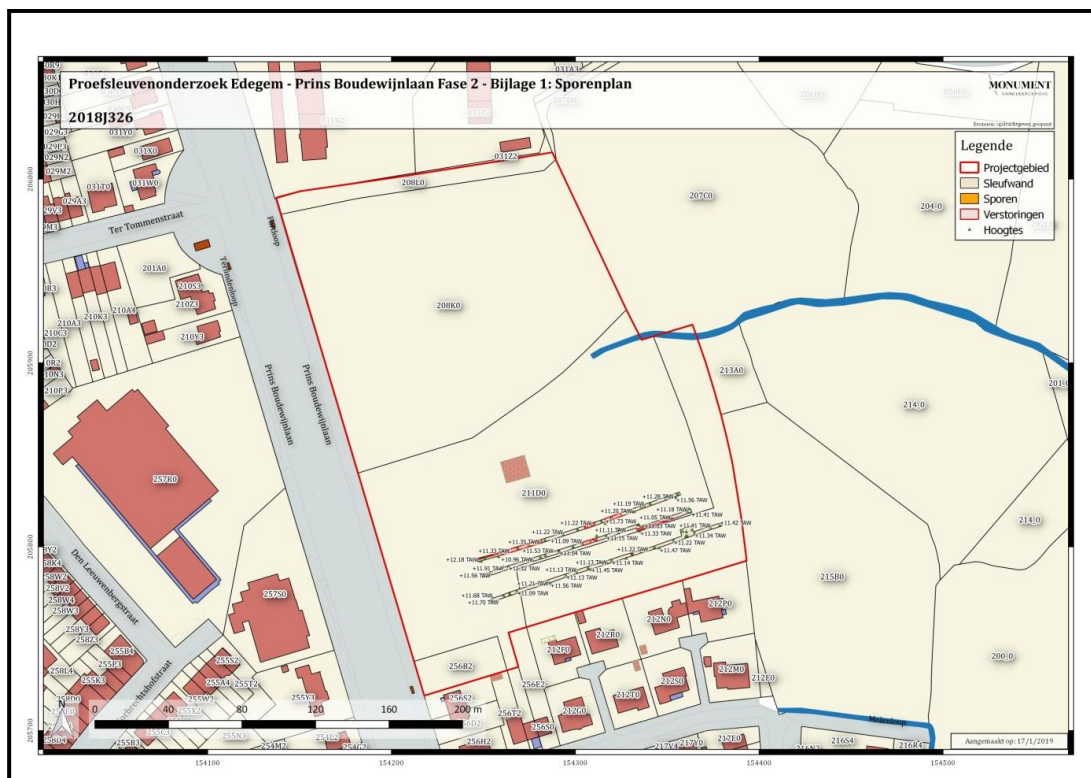
Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Daartoe werd een prospectie door middel van proefsleuven ingericht (zie programma van maatregelen archeologienota⁶).

Aangezien een deel van de vegetatie pas later werd gerooid is beslist het proefsleuvenonderzoek in twee fases uit te voeren. Tijdens de eerste fase werden 21 sleuven gegraven met een breedte van ca. 1,8m tot 2m (Figuur 5). De sleuven werden zo geplaatst dat ze de gesloopte gebouwen en nog aanwezige poelen vermeden. Er werd tevens voorgesteld dat zo goed als mogelijk parallelle ononderbroken sleuven werden uitgegraven. Na het gedeeltelijk rooien van een bomenrij werd een tweede fase ingericht. Tijdens deze fase werden drie zuidwest-noordoost georiënteerde sleuven uitgegraven. Om de bodemopbouw te begrijpen werd in elke sleuf een bodemprofiel geregistreerd. Ter hoogte van een bodemspoor is een kijkvenster uitgegraven om na te gaan of dit deel uitmaakte van een uitgebreidere sporencluster.

Het doel van dit onderzoek via deze methode was een representatief beeld te krijgen van de ondergrond en die archeologisch in kaart te brengen.

Tijdens de tweede fase werd een zone van 4450m² geprospecteerd. Hiervan werd 701m² verdiept tot op het archeologische niveau. Dit betreft de oppervlakte van de drie sleuven en een bijkomend kijkvenster. Met deze oppervlakte werd ca. 15% van de oppervlakte uit fase 2 verdiept tot op het archeologische niveau. Wanneer de verdiepte oppervlaktes uit fase 1 (3215m²) en fase 2 (701m²) worden samen gelegd en afgetoetst tegenover de totale oppervlakte van het plangebied (46190m²) blijkt ca. 8,5% van de totale oppervlakte verdiept tot op het archeologische niveau. Wanneer ook de verstoorde zones, te behouden struwelen en poelen van deze oppervlakte wordt afgetrokken (ca. 8200m²) blijkt 10,3% van de beschikbare oppervlakte verdiept tot op het archeologische niveau.

⁶ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

Figuur 11: Inplanting van de proefsleuven uit fase 2 op het GRB.

Sleuf - kijkvenster	oppervlakte
SL1	238m ²
KV1	18m ²
SL2	224m ²
SL3	221m ²
Totaal	701m²

Tabel 1: Oppervlaktetabel proefsleuvenonderzoek.

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Bert Mestdagh en veldtechnicus Werner Wyls. Het veldwerk vond plaats op 10 december 2018 bij helder weer. Het graafwerk gebeurde door Braspenning nv. Aansluitend bij het uitgraven van de prospectiesleuven werden deze opnieuw gedicht.

Figuur 12: Zicht op de proefsleuven tijdens het veldwerk.

1.2.3. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bereikt. Het archeologisch relevante niveau werd opgeschaafd. Wanneer sporen aan het licht kwamen, werden deze onmiddellijk proper gelegd en gefotografeerd. Bij alle foto's was een schaallat, noordpijl en fotobord aanwezig. Op het fotobord stond de afkorting van het plangebied (EDPB18), het vergunningsnummer (2018J326), de sleufnummer en het spoornummer. Teneinde een goed beeld te krijgen van de bodemopbouw werden verspreid over het terrein 3 wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Voor het digitaal inmeten van de sporen, het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in m TAW) werd gebruik gemaakt van een GPS toestel.

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Assessment vondsten

Niet van toepassing voor dit onderzoek, er werd geen vondstmateriaal gerecupereerd.

2.2. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.3. Assessment conservatie

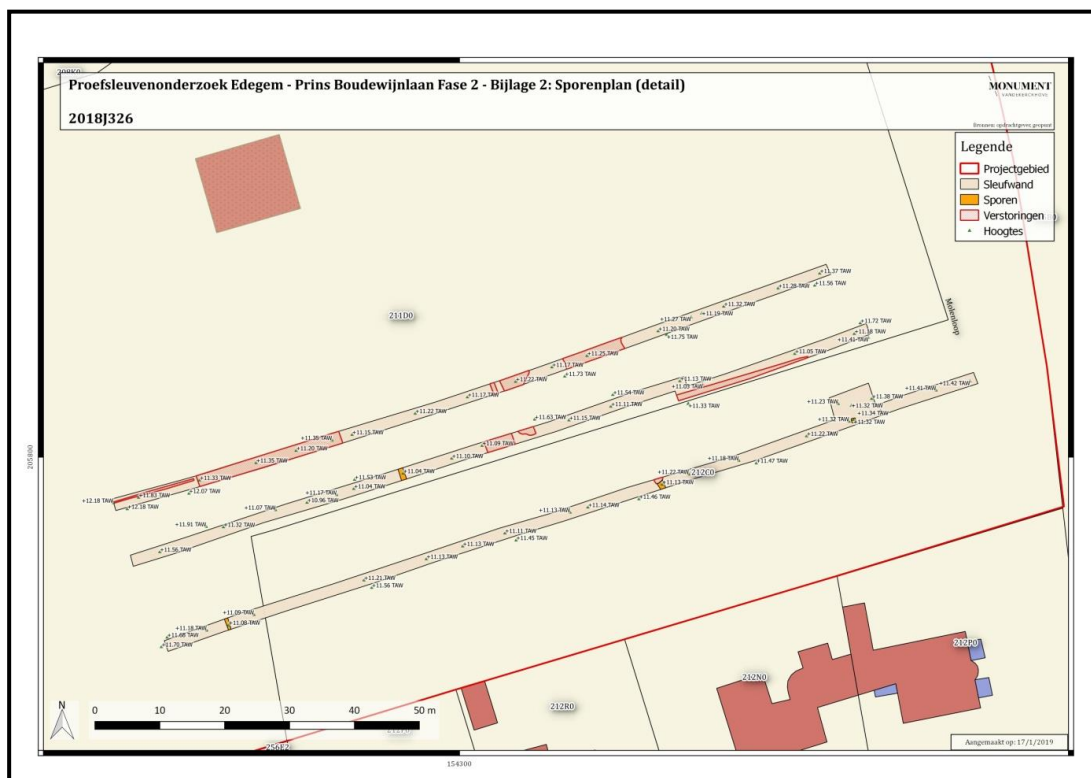
Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.4. Assessment sporen

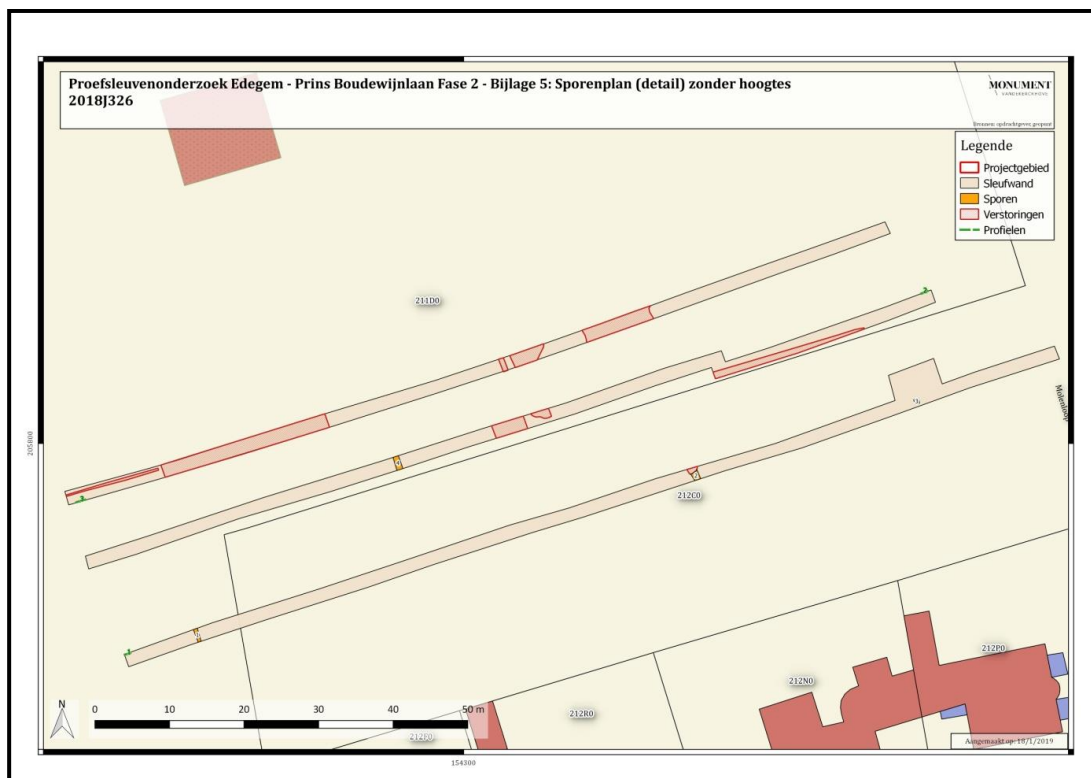
De beschrijving van de sporen kan geraadpleegd worden op de plannen in bijlage 4 tot en met 7c.

2.4.2. Stratigrafie

Het plangebied toont een weinig uitgesproken reliëf. Het kent een geringe daling richting de oostelijk gelegen waterloop. In het westen van het plangebied heeft het terrein een hoogte van 12m18 TAW (noordwest) en 11m70 (zuidwest) (Figuur 13). In het oosten heeft het terrein een hoogte van 11m40 tot 11m50 TAW. Het laagste punt van het terrein bevindt zich in het centrum (11m33 TAW), maar is vermoedelijk mee gecreëerd door kapot rijden van het terrein tijdens het rooien van de groenstrook. Dit niveau is namelijk lager dan waar plaatselijk het archeologische vlak werd aangetroffen. In sleuf 1 stijgt het archeologische niveau matig van west naar oost van 11m18 naar 11m42 TAW. Door het plaatselijk vernielen van de toplagen daalt sleuf 2 van 11m56 TAW (west) naar 11m03 TAW (oost). De meest noordelijke sleuf (SL3) is vrij vlak met een niveau van 11m33 TAW (west) tot 11m28 TAW (oost).

Figuur 13: Projectie van de sporen, hoogtes en sleufwand op het GRB.

Figuur 14: Aanduiding van de profielen en spoornummers op het GRB.

In het verslag van resultaten bureauonderzoek werd de ondergrond reeds uitgebreid besproken. Daarin is onder meer te lezen dat deze bestaat uit een vochtige zandleembodem (serie Lda). Dit houdt een matig natte, matig gleyige zandleemgrond in met een donker grijsbruine bouwvoor. Om dit te illustreren en een goed beeld te krijgen van de bodemopbouw binnen het plangebied werden tijdens de tweede fase van het proefsleuvenonderzoek 3 bodemprofielen geregistreerd. Zoals aanbevolen in het programma van maatregelen werd in elke sleuf één bodemprofiel uitgegegraven. Voor het uitwerken van deze bodemprofielen werd tijdens het aanleggen van de sleuf ter hoogte van de profielen machinaal verdiept tot ca. 50cm onder het archeologische niveau teneinde een goed beeld te krijgen van de bodemopbouw.

Door de egale spreiding van de bodemprofielen over het plangebied kon een goed beeld verkregen worden van de algemene bodemopbouw binnen het plangebied. Alle profielen bevonden zich ter hoogte van een gerooide bosstrook. Daardoor bestaat de toplaag van alle profielen uit een organische strooisellaag (A-horizont). Enkel profiel 1 (Figuur 15) vertoont daaronder een intacte bodemopbouw. De A-horizont wordt er opgevolgd door een zandlemige B-horizont. Deze heeft een geelbruine kleur, vertoont veel sporen van bioturbatie en is heterogeen. De C-horizont heeft een homogene gelige kleur en bestaat ook uit zandleem. Profiel 2 en 3 vertonen verschillende graden van verstoring. Profiel 2 en 3 tonen respectievelijk verstoring tot in de B- en C-horizont (Figuur 16).

Figuur 15: Profiel 1, sleuf 1.

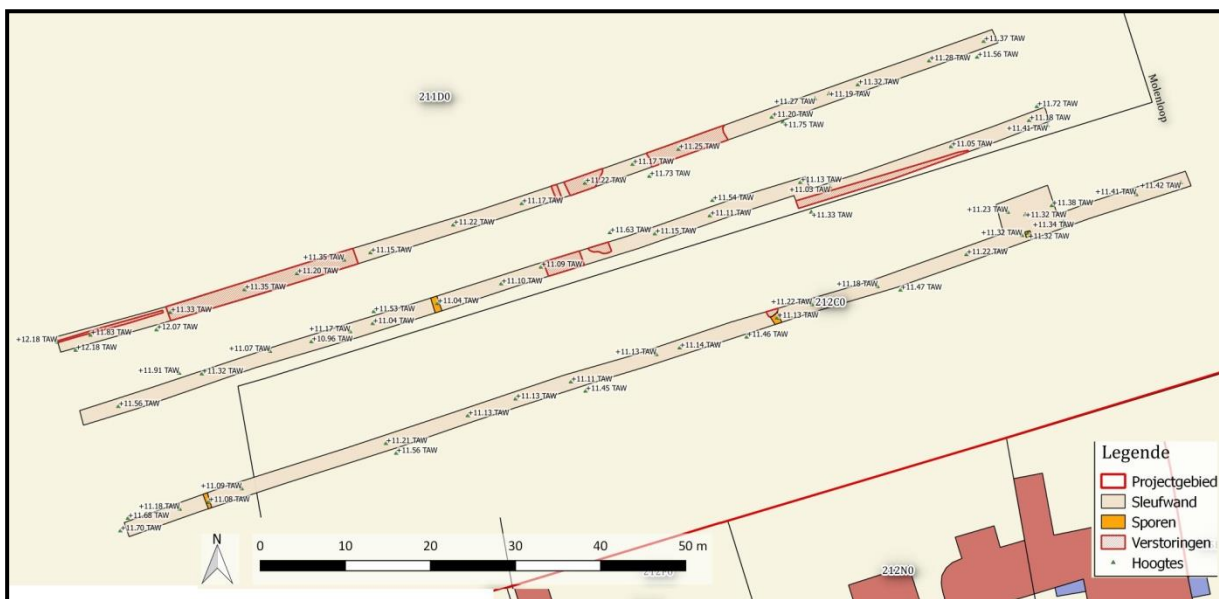

Figuur 16: Profiel 3 (sleuf 3) was verstoord tot in de C-horizont.

2.4.2. Sporenbeschrijving

Tijdens de archeologische prospectie door middel van proefsleuven zijn in totaal vier spoornummers toegekend (Figuur 17). Er werden een (paal)kuil en drie greppels herkend. Deze verschillende sporen vertoonden geen clustering.

De (paal)kuil heeft een vierkante basisvorm (ca. 60cmx60cm; Figuur 18). Het spoor tekende zich relatief scherp op het archeologische vlak af. In de bruingrijze vulling werden houtskoolspikkels vastgesteld. Om na te gaan of dit spoor deel uitmaakte van een cluster werd een kijkvenster uitgegraven. Dit bracht echter geen bijkomende sporen aan het licht.

Figuur 17: Projectie van het sporenplan op het GRB.

De greppels werden enkel herkend in proefsleuf 1 en 2 (Figuur 19 & Figuur 21). Ondanks dat het verloop (noord-zuid, telkens haaks op de lengterichting van de proefsleuven) dit suggereerde, kon nooit in een aansluitende sleuf een vervolg worden gevonden. De breedte van de greppels varieert van 50cm tot 1m. De drie greppels zijn vrij scherp afgelijnd en hebben een grijzige vulling.

Figuur 18: Vierkant paalspoor (S1) in sleuf 1.

Figuur 19: Greppel S1, sleuf 1.

Figuur 20: Greppel S2, sleuf 1.

Figuur 21: Greppel S4, sleuf 2.

2.4.3. Vondsten

Tijdens de archeologische prospectie door middel van proefsleuven werden geen vondsten aangetroffen.

2.5. Assessment onderzochte gebied

2.5.1. Landschappelijke ligging

Zie hoofdstuk 2.2. in het verslag van resultaten bureaustudie⁷.

2.5.2. Historische situering

Zie hoofdstuk 2.3. in het verslag van resultaten bureaustudie⁸.

2.5.3. Archeologisch kader

Zie hoofdstuk 2.4. in het verslag van resultaten bureaustudie⁹.

2.5.4. Datering en interpretatie

Binnen het plangebied wordt een vochtige zandleembodem aangetroffen. Op de plaatsen waar de bodemopbouw geen verstoring vertoonde, werd een A-B-C – opbouw vastgesteld. Enkel in sleuf 1 werd geen verstoring waargenomen. In sleuven 2 en 3 werden respectievelijk bovenop de B- en C-horizont ophogingspakketten vastgesteld. Het niveau van het plangebied loopt zwak af richting het oosten, met hoogtes op het loopniveau van ca. 11m70 TAW (west) tot 11m40 TAW (oost). Het archeologische vlak varieert van ca. 11m10 tot 11m30 TAW.

Door het ontbreken van vondstmateriaal is het niet evident om de verschillende sporen te dateren. Toch is op basis van de scherpe aflijning en het uitzicht van de vulling van de greppels duidelijk dat de meeste van een recente datum zijn (nieuwste tijd of recent). Het paalspoor is mogelijk iets ouder dan deze greppels, mogelijk te dateren tijdens de nieuwe of nieuwste tijd.

De greppels kunnen geïnterpreteerd worden als *off-site* fenomenen. Dit betekent dat deze archeologische sporen niet behoren tot een archeologische site op zich, maar dat ze algemeen deel uitmaken van het cultuurlandschap. Het is bijvoorbeeld niet uit te sluiten dat (een deel) van de sporen deel uitmaakt van het areaal rond het Hof ter Linden, een leen- of laathof dat minstens teruggaat tot de 13de eeuw (zie verslag van resultaten bureauonderzoek). Een individueel paalspoor is moeilijker te interpreteren. Ook palen kunnen een functie hebben gehad binnen het cultuurlandschap. Toch is evenmin uit te sluiten dat het spoor deel uitmaakt van een niet vastgestelde site al dan niet buiten het plangebied.

⁷ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

⁸ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

⁹ ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016.

2.5.5. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Binnen het plangebied werd slechts een beperkt aantal sporen aangetroffen (drie greppels en één paalkuil) die ongedateerd, maar waarschijnlijk van (sub)recente datum (nieuw(st)e tijd) zijn. Algemeen kunnen de sporen geïnterpreteerd worden als *off-site* fenomenen die wel deel uitmaken van een cultuurlandschap, maar niet direct gelinkt zijn aan een specifieke site.

2.5.6. Confrontatie met resultaten bureaustudie

De eerder uitgevoerde bureaustudie kon geen uitsluitsel geven over het al dan niet aanwezig zijn van archeologisch relevante sporen binnen het plangebied. De landschappelijke ligging ervan bood evenwel potentieel en in de omgeving van het plangebied waren archeologische sporen voorhanden vanaf de steentijd. Met uitzondering van enkele recent gesloopte gebouwen was op het grootste deel van het terrein geen directe aanwijzing voor verstoring van de ondergrond. Enkel op basis van de bureaustudie kon dus geen duidelijke verwachting worden gegeven. Tijdens de eerste fase van de prospectie door middel van proefsleuven werden geen duidelijke sites of sporencusters gevonden. Dat tijdens de tweede fase van de prosectie evenmin duidelijke archeologische sporen of een site aanwezig bleken is binnen de verwachting van de bureaustudie te plaatsen. Enkele vastgestelde greppels behoren wel tot het ruimere cultuurlandschap rond het zuidoostelijker gelegen Hof ter Linden. Deze resultaten bieden geen verder potentieel op relevante kennisvermeerdering.

2.5.7. Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven bracht slechts enkele archeologische sporen aan het licht. Bovendien zijn deze grotendeels van recente aard. De ongedateerde greppels kunnen geïnterpreteerd worden als een *off-site* fenomeen. De (paal)kuil is minder eenduidig te interpreteren, maar is mogelijk ook als *off-site* fenomeen te interpreteren. Een verder archeologisch traject biedt nauwelijks kans op kennisvermeerdering. Om deze redenen wordt geen verder archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd.

2.6. Potentieel op kennisvermeerdering

2.6.1. Aard van de potentiële kennis

De kennisvermeerdering na dit archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat het terrein de afgelopen eeuwen deel uitmaakte van een cultuurlandschap. Het overgrote deel van aangetroffen sporen dateert echter van een (sub)recente datum. Verder archeologisch onderzoek zou op dit terrein geen relevante bijkomende gegevens opleveren.

2.6.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Hieronder worden de vooropgestelde onderzoeksvragen hernomen en één voor één van een passend antwoord voorzien.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?

Binnen het plangebied werden drie greppels en een (paal)kuil herkend. Deze zijn geregistreerd in sleuven 1 en 2. In een derde sleuf zijn geen sporen aangetroffen.

- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De aangetroffen sporen vertonen een relatief goede bewaringstoestand.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

De sporen behoren niet tot duidelijke of relevante archeologische structuren.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Door het ontbreken van vondstmateriaal was het niet mogelijk om de verschillende sporen nauwkeurig te dateren. Op basis van de scherpe aflijning is het echter waarschijnlijk dat de sporen van een (sub)recente datum zijn.

- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?

Er zijn geen indicaties gevonden van artisanale activiteiten.

- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap (meer specifiek de beekvallei)?

De aangetroffen greppels zijn mogelijk te interpreteren als perceelsindeling, waarbij ze waarschijnlijk ook de rol van afwatering op zich namen. Andere sporen konden niet aan een specifieke landschappelijke context worden gelinkt.

- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?

Er is geen relevante archeologische site binnen het plangebied vastgesteld.

- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

Er hoeven tijdens de geplande werken binnen het door proefsleuven onderzochte deel van het plangebied geen verdere maatregelen worden genomen wegens het ontbreken van relevante archeologische sporen.

2.6.3. Waardering

De prospectie door middel van proefsleuven bracht aan het licht dat binnen het plangebied geen archeologische site aanwezig is. Wel werden enkele (sub)recente *off-site* sporen geregistreerd die aangeven dat het plangebied de afgelopen eeuwen deel uitmaakte van een uitgebreid cultuurlandschap. Het potentieel tot kennisvermeerdering van de waargenomen archeologische sporen wordt echter als dermate laag ingeschat dat een vervolgonderzoek niet wordt geadviseerd.

2.7. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek op het projectgebied wordt niet aanbevolen en zou niet leiden tot een vermeerdering van de kennis.

2.8. Samenvatting

Op basis van de geplande verstoring in de bodem ter hoogte van het perceelnummer 212c0 langs de Prins Boudewijnlaan in Edegem (provincie Antwerpen) drong zich na een grondige bureaustudie een archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven op. Het plangebied heeft een oppervlakte van 4,6ha en wordt ingericht als woon- en parkzone. Tussen 7 en 9 mei 2018 vond een eerste fase van de prospectie door middel van proefsleuven plaats. Omwille van het broedseizoen kon een groenzone van ca. 7700m² toen niet gerooid worden. Tijdens de tweede fase (10/12/2018) werden nog drie sleuven en een kijkvenster verdiept tot op het archeologische niveau. Op die manier werd ruim 10% van de beschikbare oppervlakte verdiept tot op archeologisch niveau.

In totaal zijn 3 bodemprofielen proper gezet om de bodemopbouw in kaart te brengen. Hiermee werd plaatselijk verstoring vastgesteld, maar ook ophogingspakketten waaronder het archeologische niveau bewaard bleek. Op dit archeologische niveau werden weinig archeologische sporen gevonden. Omdat geen vondstmateriaal werd aangetroffen, konden deze niet worden voorzien van een nauwkeurige datering. De scherpe aflijning van de sporen doet echter een datering omstreeks de (sub)recente (nieuwe tijd tot recent) tijd vermoeden. Alle sporen zijn te omschrijven als *off-site* fenomeen. Algemeen kan gesteld worden dat het plangebied de afgelopen eeuwen binnen een cultuurlandschap kwam te liggen, maar dat een relevante archeologische site niet werd vastgesteld.

Wegens het gebrek aan relevante archeologische sporen wordt geen verder archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Er dienen geen bijkomende maatregelen genomen te worden.

3. BIBLIOGRAFIE

3.1. Onuitgegeven bronnen

ACKE B., BARTHOLOMIEUX B., VERAART D. 2016. *Archeologienota Edegem Prins Boudewijnlaan (prov. Antwerpen), Verslag van resultaten bureauonderzoek 2016J45 ID1529*. Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.

MESTDAGH B. 2018, *Nota Edegem Prins Boudewijnlaan (prov. Antwerpen), Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (fase 1) 2018E49 ID7662*. Monument Vandekerckhove nv, Ingelmunster.

4. BIJLAGEN

Projectcode	2018J326
Onderwerp	Plannenlijst
Bijlage	1
Type	Situeringsplan
Onderwerp	Situering plangebied op topografische kaart
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/05/2018
Bijlage	2
Type	Situeringsplan
Onderwerp	Situering plangebied op luchtfoto 2015
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2018
Bijlage	3
Type	Sleuvenplan
Onderwerp	Projectie sleuven fase 1 en 2 op GRB
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/01/2019
Bijlage	4
Type	Sleuvenplan
Onderwerp	Sleuven fase 2 met sporen, hoogtes
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/01/2019
Bijlage	5
Type	Sleuvenplan
Onderwerp	Sleuven fase 2 met sporen en profielen
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/01/2019
Bijlage	6
Type	Tekst
Onderwerp	Referentieprofiel
Aanmaakschaal	/

Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/01/2019
Bijlage	7
Type	Lijst
Onderwerp	Sporenlijst
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/01/201
Bijlage	8
Type	Lijst
Onderwerp	Fotolijst
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	18/09/2018

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

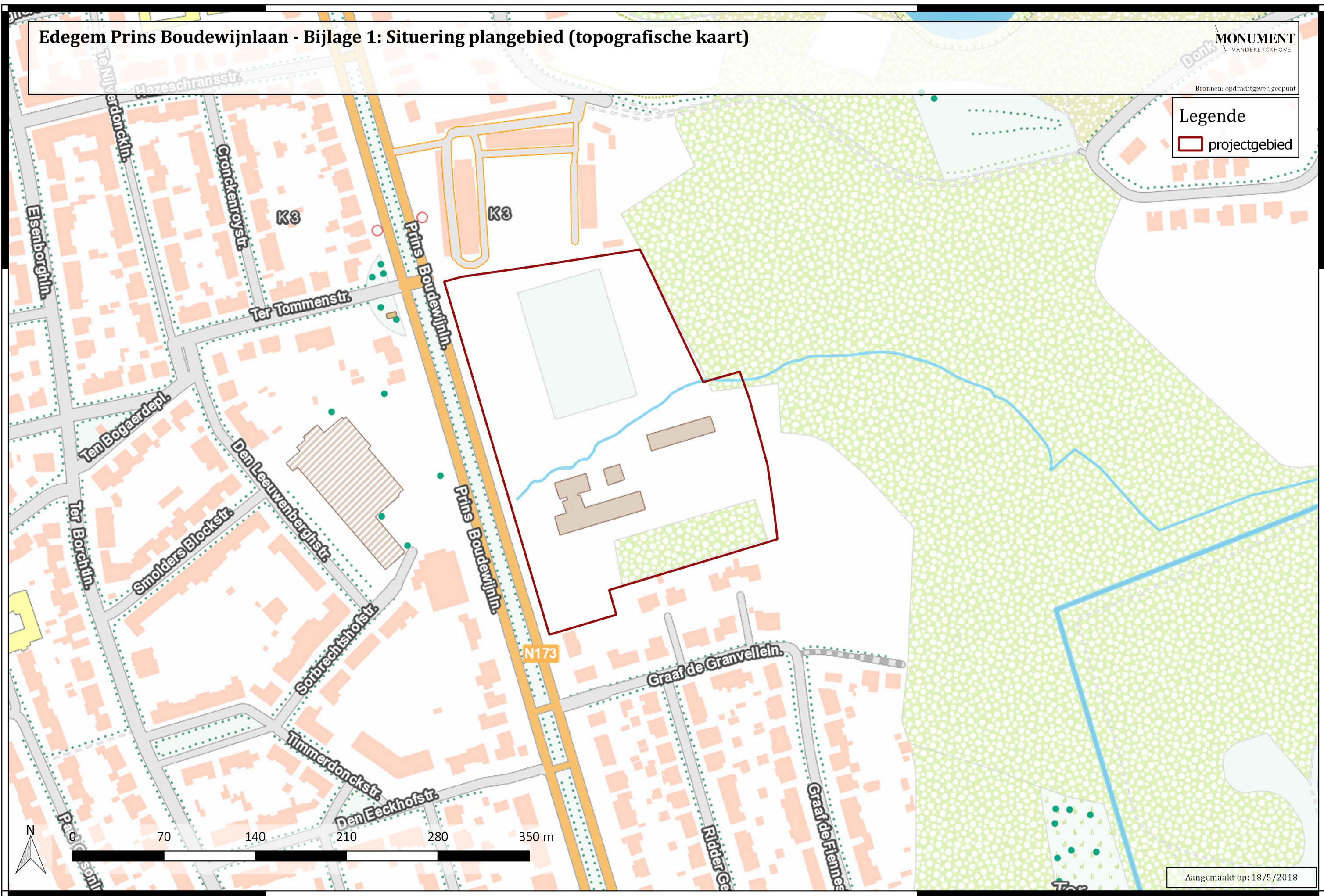
<http://monarcheo.be/web/monument/archeologie/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%22ed4a1e4a-d386-4301-8b25-a68e00ebc430%22%7D>

Edegem Prins Boudewijnlaan - Bijlage 1: Situering plangebied (topografische kaart)

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende
projectgebied

Aangemaakt op: 18/5/2018

Edegem Prins Boudewijnlaan - Bijlage 2: Situering plangebied Luchtfoto 2015 - Winteropname

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

projectgebied

206000

205500

0 100 200 300 400 500 m

Aangemaakt op: 17/5/2018

154000

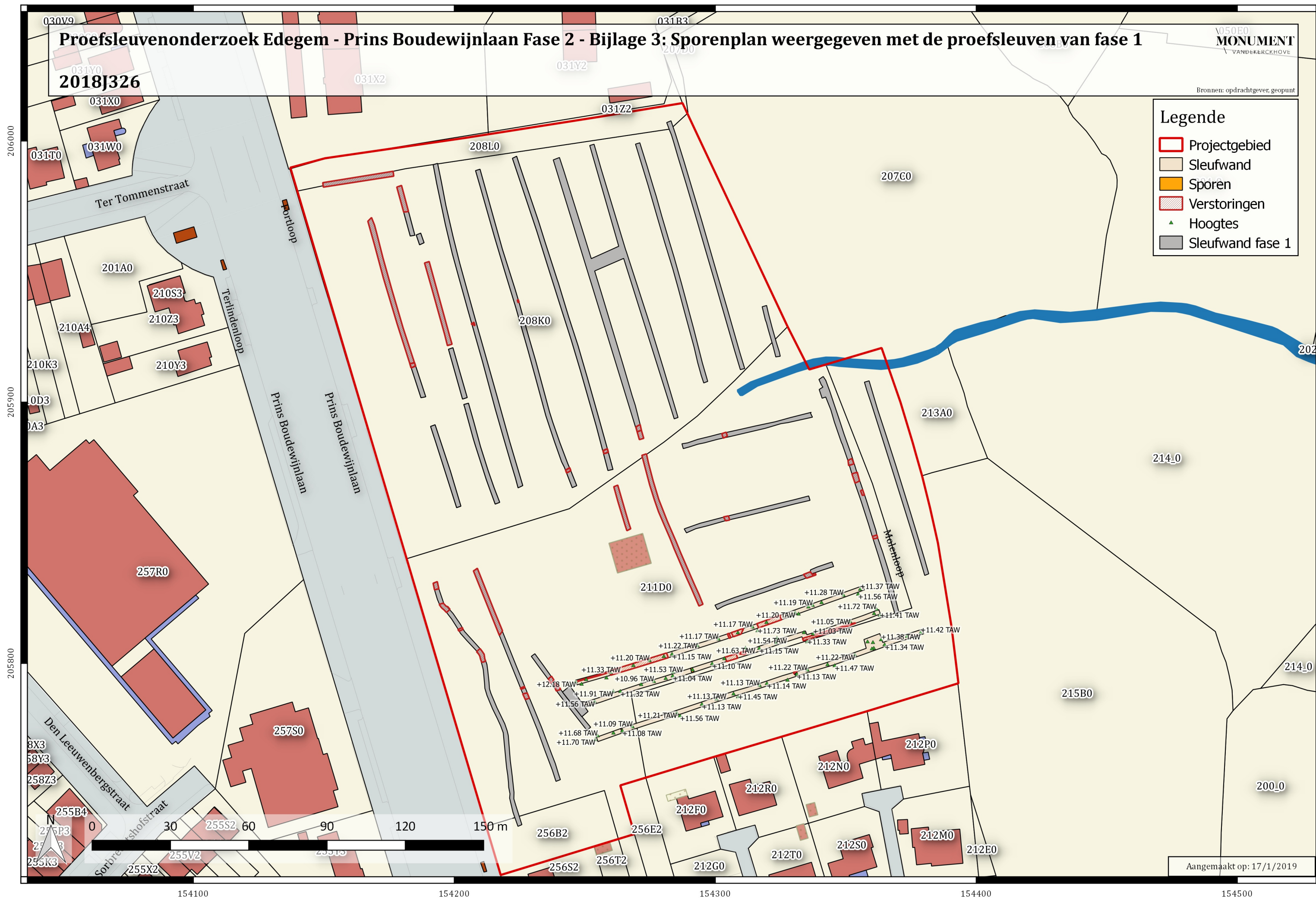
154500

155000

MONUMENT

Bronnen: opdrachtgever, geopen

- Projectgebied
- Sleufwand
- Sporen
- Verstoringsen
- Hoogtes
- Sleufwand fase 1

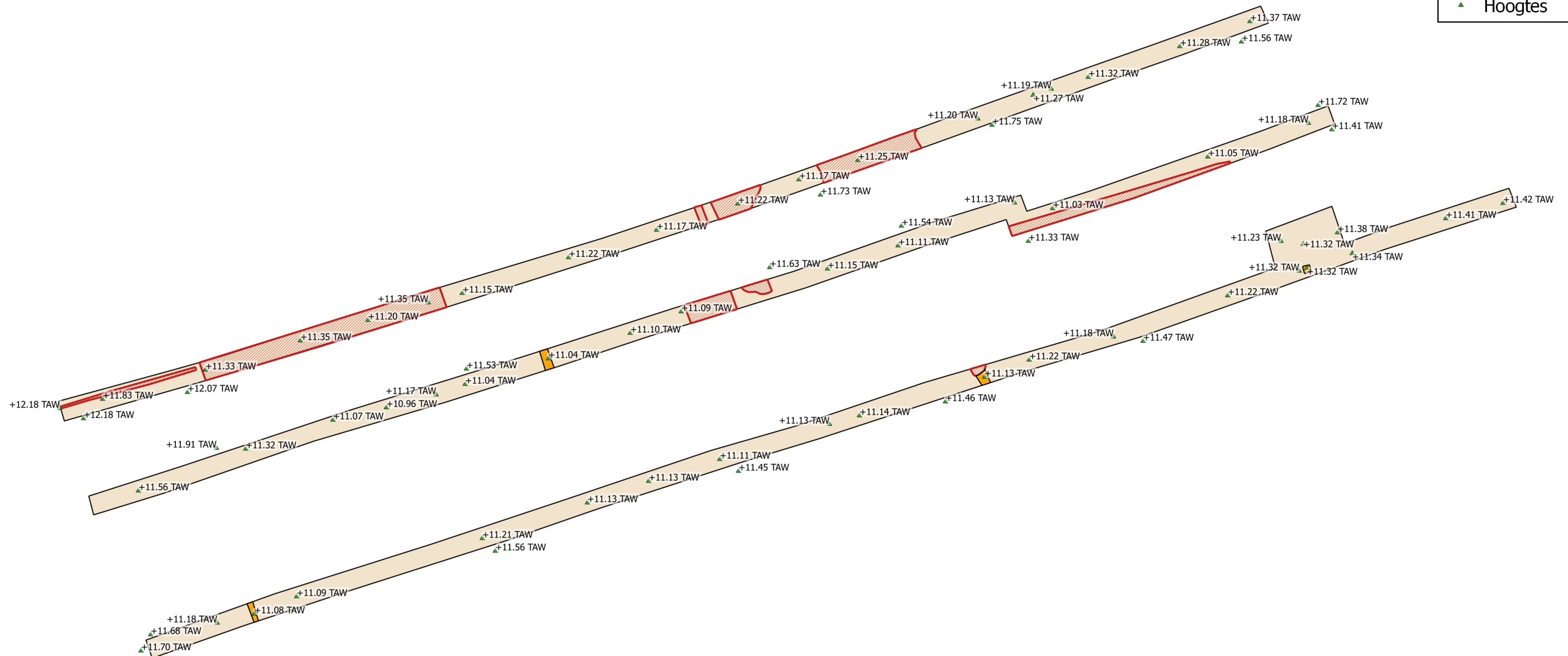

**Proefsleuvenonderzoek Edegem - Prins Boudewijnlaan Fase 2 - Bijlage 4: Sporenplan
2018J326**

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
 Sleufwand
 Sporen
 Verstoringen
 Hoogtes

0 10 20 30 40 50 m

Aangemaakt op: 17/1/2019

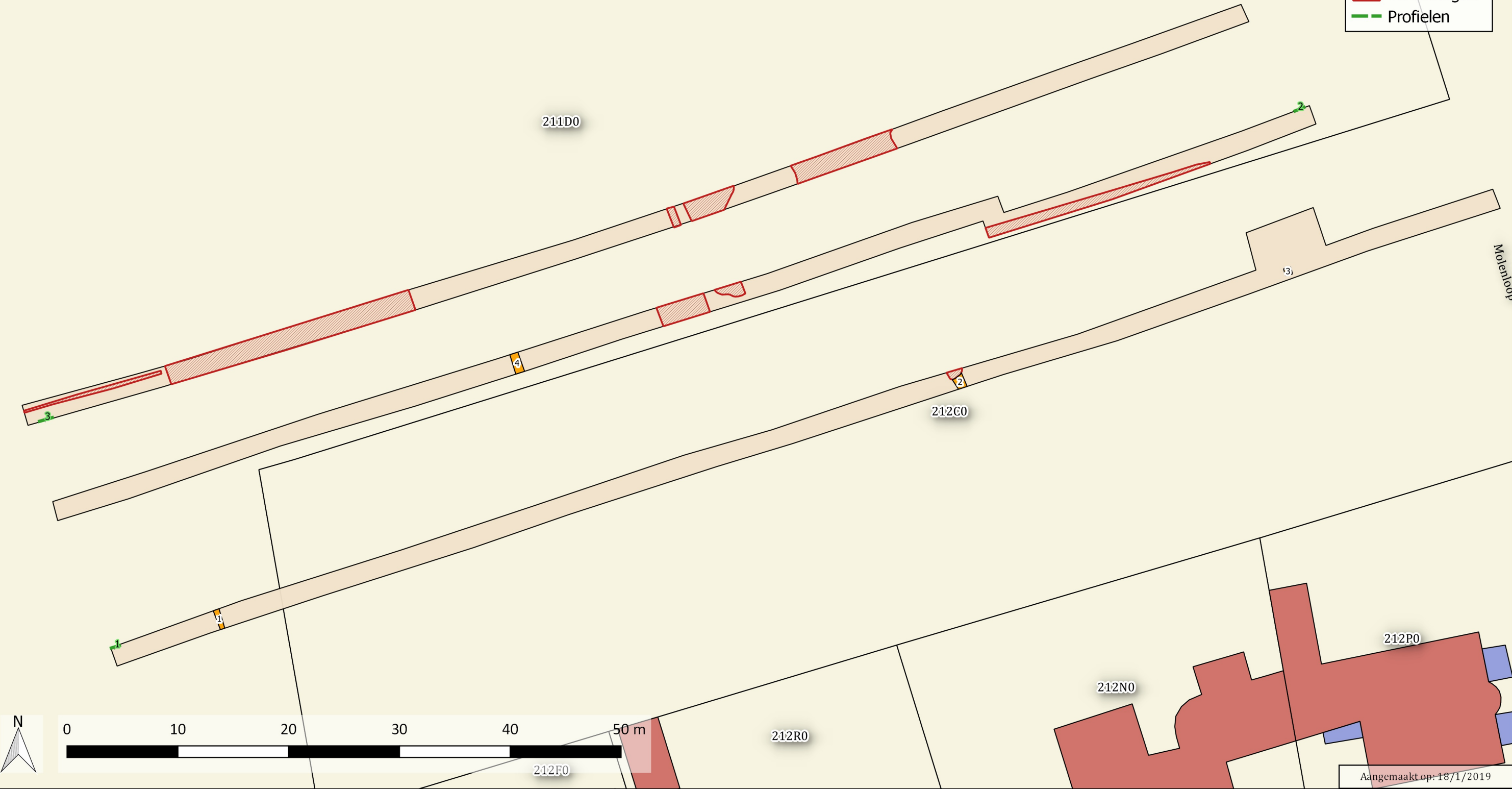
Proefsleuvenonderzoek Edegem - Prins Boudewijnlaan Fase 2 - Bijlage 5: Sporenplan (detail) zonder hoogtes
2018J326

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

- Legende
- Projectgebied
 - Sleufwand
 - Sporen
 - Verstoringen
 - Profielen

205800

Molenloop

Aangemaakt op: 18/1/2019

154300

Bijlage 5: profielbeschrijving profiel 1

Projectcode: Type onderzoek: Datum: Het weer: Assistent-Aardkundige: methode/techniek: diameter/raai:	2018J326				Coördinaten:	X: 154137m	
	Proefsleuven				Hoogte:	+11,70m TAW	
	10/12/2018				Classificatie:	Lda	
	Bewolkt en droog					matig natte, matig gleyige zandleemgrond in met een donker grijsbruine bouwvoor	
	Bert Mestdagh				Landgebruik:	groenzone	
	nvt		nvt		Vegetatie:	nvt	
	nvt		nvt		grondwater:	nvt	
Profiel Nr.	Horizont Nr. Symbool		Diepte (cm) begin eind		Onderkant bereikt	Ondergrens duidelijkheid regelmatigheid	
P1	1	A(p)	0	35	ja	vaag	onregelmatig
P1	2	B	35	55	ja	vaag	regelmatig
P1	3	C	55	/	nee	/	/
Kleur visueel Munsell		Vlekken Type Kleur Frequentie Helderheid				Stratificatie	Kalk
dGR	10YR2/1	/	/	/	/	nee	nee
IBR	10YR5/2	bioturbatie	dGE	nvt	nvt	nee	nee
IBR-GE	10YR7/6	OX	oranje	weinig	/	nee	nee
Structuur gradatie type grootte			Vochtigheid (D/V/N)	Textuur Code zandfractie methode			Andere
matig	brokken	groot	D	nvt	nvt	Manueel	
zwak	korrel	klein	D	L	Z2	Manueel	
zwak	korrel	zeer klein	D	L	Z2	Manueel	

Spoornummer	Type	Interpretatie	Interface	Zone	Werkput	Vak	Vlak	Periode
1	interface	greppel		1	1	1	1	
2	interface	greppel		1	1	1	1	
3	interface	kuil		1	1	1	1	
4	interface	greppel		1	2	1	1	

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE

Edegem - Prins Boudewijnlaan Fase 2 2018

BIJLAGE FOTOLIJST

Monument
Vandekerckhove N.V.

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Auteurs:

Redactie: